

atferdssenteret

Årsmelding 2009

1. Innledning.....	3
Forholdet mellom forskning og utviklingsavdelingene.....	4
Atferdssenterets forskningsprofil:.....	5
2. Organisering	5
3. Atferdssenterets oppgave og oppdrag	6
3.1. Atferdssenterets oppdrag.....	6
4. Resultatoppnåelse i 2009.....	7
4.1. Utviklingsavdeling barn.....	7
4.2. Utviklingsavdeling ungdom	11
4.3. Forskningsavdelingen	15
4.4. Administrasjon/kommunikasjon.....	19
5. HMS.....	20
6. Finansiering.....	21
Vedlegg 1. Publikasjoner.....	22
1.1 Publikasjoner, Utviklingsavdeling barn.....	22
1.2 Publikasjoner, Forskningsavdeling	22
Vedlegg 2. Konferanser, undervisning og konferansebidrag.....	24
2.1. Konferanser	24
2.2. Konferansebidrag og undervisning, Utviklingsavdeling barn.....	24
2.3. Konferansebidrag og undervisning, Utviklingsavdeling ungdom	27
2.4. Konferansebidrag og undervisning, Forskningsavdelingen	28
Vedlegg 3. Veiledning.....	33
3.1. Veiledning, Utviklingsavdeling barn.....	33
3.2. Veiledning, Utviklingsavdeling ungdom	33
3.3. Veiledning, Forskningsavdelingen	33
Vedlegg 4. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv.....	34
4.1. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv, Utviklingsavdeling barn.....	34
4.2. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv, Utviklingsavdeling ungdom	34
4.3. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv, Forskningsavdelingen	35

1. Innledning

Atferdssenteret skal bidra til at barn og unge med alvorlige atferdsproblemer, deres familier og skoler får hjelp som er forskningsbasert, relevant, individuelt tilpasset og resultat effektiv i forhold til dagens kunnskapsnivå. Senterets målsetting er å styrke kunnskapen om atferdsvansker og øke kompetansen i arbeidet med atferdsproblemer blant barn og unge.

Forskning og utviklingsarbeid ved Atferdssenteret inkluderer opplæring, veiledning, undervisning og kvalitetssikring. Senteret skal stimulere til tverrfaglig forskning, og bidra til å organisere slik forskning. Atferdssenteret har også et ansvar for å styrke forbindelseslinjene mellom forskning og praksis. Dette innebærer både studier av utviklingstrekk og årsaker, og hvordan kunnskap kan omsettes til forebyggende, kompetansehevende og behandlende intervensjoner.

Atferdssenteret har i 2009 arbeidet med følgende metoder:

- Multisystemisk terapi (MST)¹, et behandlingstiltak for ungdom mellom 12 til 18 år med alvorlige atferdsproblemer. Det er 22 MST-team fordelt på alle regioner. Atferdssenteret er faglig ansvarlig for metoden, mens teamene driftes av Bufetat.
- Arbeid med ungdom med rusproblemer: Ungdom med rus- og atferdsproblemer får behandling med MST, med gode resultater. Atferdssenteret har styrket rusintervensjonene innenfor MST, og satt i gang et opplærings- og forskningsprosjekt knyttet til læringsbasert rusbehandling av ungdom utenfor MST.
- Funksjonell familierapi (FFT)² for ungdom i alderen 11 til 18 år med atferdsproblemer. Fem FFT-team er etablert i Bufetat med Atferdssenteret som faglig ansvarlig.
- Forsterket fosterhjem, Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC)³ for ungdom. Et team er etablert.
- Parent Management Training Oregon (PMTO)⁴ har team og 300 terapeuter over hele landet. Tilbudet retter seg mot familier med barn mellom tre og 12 år med alvorlige atferdsproblemer.
- ”Tidlig innsats for barn i risiko” (TIBIR)⁵, er implementert i 58 kommuner. Programmet består av PMTO behandling og fem korttidsintervensjoner; kartlegging, foreldre rådgivning, foreldregruppetilbud, sosial ferdighetstrening til det enkelte barn og konsultasjon til ansatte i barnehage og skole.
- Arbeid med barn i minoritetsfamilier: Det er utviklet et PMTO-kurs for etniske minoriteter. I 2009 har dette blitt prøvd ut i to bydeler i Oslo.
- Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen (PALS)⁶ er tatt i bruk av 152 skoler. Det er utdannet elleve PALS veiledere og flere nye er under opplæring. Prosjektet ”PALS og RtI (Respons til intervensjon) – en helhetlig skoleomfattende modell for vurdering, intervensjon og oppfølging”. Prosjektet omhandler forholdet mellom skolefaglige og sosiale ferdigheter, samt betydningen av tidlig intervensjon overfor alle elever som trenger ekstra oppfølging i barneskolen. Tre PALS-skoler deltar i prosjektet.
- Ansatte ved senteret har hatt 122 undervisningsoppdrag, gitt 91 konferansebidrag, veiledet 16 hovedfags-, mastergradsstudenter og doktorgradsstipendiater. I tillegg har de ansatte hatt 56 faglige oppdrag i forbindelse med komitéarbeid, sensorvirksomhet, oppdrag som opponent, fagfelle vurderinger for internasjonale og nasjonale tidsskrifter og oppdrag som gjestredaktør for internasjonale tidsskrifter. Det er publisert 15 artikler i tidsskrifter med fagfelle vurderinger, og en faglig artikkel uten

fagfellevedering. Til sammen er det publisert 13 bokkapitler og bøker. Det er gitt sju intervjuer til nasjonale medier.

¹ MST er en familie- og nærmiljøbasert behandling for ungdom med atferdsvansker som ruser seg, er voldelige eller aggressive, har problemer på skolen, eller har venner som har uheldig innflytelse på dem.
<http://www.atferdssenteret.no/multisystemisk-terapi-mst/category150.html>

² Funksjonell familieterapi (FFT) er en evidensbasert behandlingsmetode for familier hvor en ungdom (11-18 år) viser alvorlige atferdsvansker. Evalueringsforskning har vist at FFT gir god hjelp til familier og ungdom med atferdsvansker, samt virker forebyggende i forhold til problemutvikling hos yngre søsken.
<http://www.atferdssenteret.no/funksjonell-familieterapi-fft/category148.html>

³ Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC) er en fosterhjembasert behandlingsmetode for ungdommer i alderen 12 – 17 år med alvorlige atferdsproblemer. Den er utviklet som et alternativ til institusjonsplassering eller annen gruppebasert plassering. Metoden er basert på sosial læringsteori og empirisk kunnskap om problemutvikling og problemoppretholdelse, familieinteraksjoner, risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer for denne gruppen ungdommer. <http://www.atferdssenteret.no/multidimensional-treatment-foster-care-mtfc/category157.html>

⁴ Parent Management Training Oregon (PMTO) Tilbudet retter seg mot familier med barn mellom 3 og 12 år med alvorlige atferdsproblemer, der samhandlingsmønsteret mellom foreldre og barn kjennetegnes av gjensidig negativitet som har vedvart minimum et halvt år. Barnets symptomer kan være konstant opposisjon med liten vilje til samarbeid, mangelfull sinnekontroll, uvanlig stor trassighet og svake sosiale ferdigheter. Med økende alder, overføres reaksjonsmønsteret ofte til arenaer utenfor hjemmet. Målet med behandlingen er at barnet og foreldre kan gjenopprette en positiv relasjon slik at opposisjonell atferd brytes og positiv utvikling fremmes.
<http://www.atferdssenteret.no/parent-management-training-oregon-pmto/category158.html>

⁵ TIBIR er et program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået. Programmet består av seks ulike intervensjonsmoduler som til sammen representerer en helhetlig innsats for å forebygge og avhjelpe forløpere til eller allerede utviklede atferdsvansker hos barn samt styrke deres sosiale kompetanse.
<http://www.atferdssenteret.no/tidlig-innsats-for-barn-i-risiko-tibir/category162.html>

⁶ PALS er en skoleomfattende modell for å styrke barns skolefaglige og sosiale kompetanse, forebygge og mestre atferdsproblemer i skolen og en tiltaksmodell for opplæring, veiledning og støtte til elever, ansatte og foresatte. <http://www.atferdssenteret.no/positiv-atferd-stoettende-laeringsmiljoe-og-samhandling-pals/category161.html>

Forholdet mellom forskning og utviklingsavdelingene

Utvikling og valg av metoder og program skal dekke barne- og ungdomstjenestenes behov for nye intervensjoner, eller utvidet innsats av forebyggende og behandlende karakter. Det bygger på kunnskapsstatus på feltet, samt på norsk og internasjonal forskning. Utviklingsavdelingene for barn og ungdom har hovedansvaret for det faglige innholdet, for opplæring og kvalitetssikring av metoder og program, mens forskningsavdelingen⁷ har ansvar for utforming av senterets forskningsprosjekter.

Forskningsresultatene legger grunnlag for validering og videre utvikling av intervensjoner.

For å ivareta behovet for uavhengig forskning, er det utarbeidet retningslinjer for samarbeid og arbeidsdeling mellom forsknings- og utviklingsavdelingene i tråd med internasjonalt anerkjente standarder.

Atferdssenterets forskningsprofil:

Intervensjonsforskning, som drives i nært samarbeid med utviklingsavdelingene for barn og ungdom. Gjennom prosjekter bygget på kvantitativ forskningsmetodikk og basert på observasjonsdata, forsøker forskningen å besvare om ulike metoder og program har en positiv effekt på barn og unges atferdsproblemer.

Fokus på implementering, det vil si i hvilken grad arbeidet kjennetegnes av behandlingsintegritet (fidelity) og hvilke konsekvenser dette har for resultatene.

Utviklingsstudie av Barns sosiale utvikling⁸, der en følger cirka 1.000 barn fra utvalgte kommuner i perioden seks måneders alder til fire år. Målsettingen er å etablere et empirisk grunnlag for videre planlegging av tidlig intervensjon for barn i risikozonen.

Satsing på logistikk team med opparbeidet kompetanse når det gjelder oppbygging av data baser, mikrososial koding og analyse av observasjonsdata samt prosedyrer for innsamling og kvalitetssikring av forskningsdata.

⁷ Forskningen ved Atferdssenteret foregår i intervensjons- eller tiltaksprosjekter, og i utviklingsprosjekter. Hensikten er å beskrive og analysere barns læring og utvikling på senterets fokusområder. Flere av forskningsprosjektene skjer i samarbeid med utviklingsavdelingene for barn og ungdom, men med klart skille og arbeidsdeling mellom forsknings- og implementeringsaktiviteter. Samarbeidet gir gode muligheter til å prøve ut nye forskningsbaserte tiltak for barn og unge med alvorlige atferdsproblemer i etablerte praksismiljøer. Samtidig gir det anledning til å gjennomføre kontrollerte evalueringsstudier.
<http://www.atferdssenteret.no/forskning/category110.html>

⁸ Barns Sosiale Utvikling er et forskningsprosjekt som ble startet opp i regi av Atferdssenteret i 2006. Denne longitudinelle studien følger barns individuelle sosiale utvikling fra seks måneder s alder og videre både når det gjelder sosial kompetanse og atferdsproblemer. Økt kunnskap om barns sosiale utvikling gjør oss bedre i stand til å iverksette gode og målrettede tiltak både i familien, nærmiljøet og skolen. Dette kan i sin tur gjøre oppveksten bedre for mange barn og foreldre. [:http://www.atferdssenteret.no/barns-sosiale-utvikling/category120.html](http://www.atferdssenteret.no/barns-sosiale-utvikling/category120.html)

2. Organisering

Atferdssenteret – Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis as er et aksjeselskap heleid av Universitetet i Oslo. Senteret er organisert som et datterselskap i Unirand As. Styret har syv medlemmer med personlige vararepresentanter. Tre av medlemmene (inklusive styreleder) oppnevnes av Universitetet i Oslo, en oppnevnes av Barne og likestillingsdepartementet, en av helsedepartementet og en av kunnskapsdepartementet.

Styret 2009

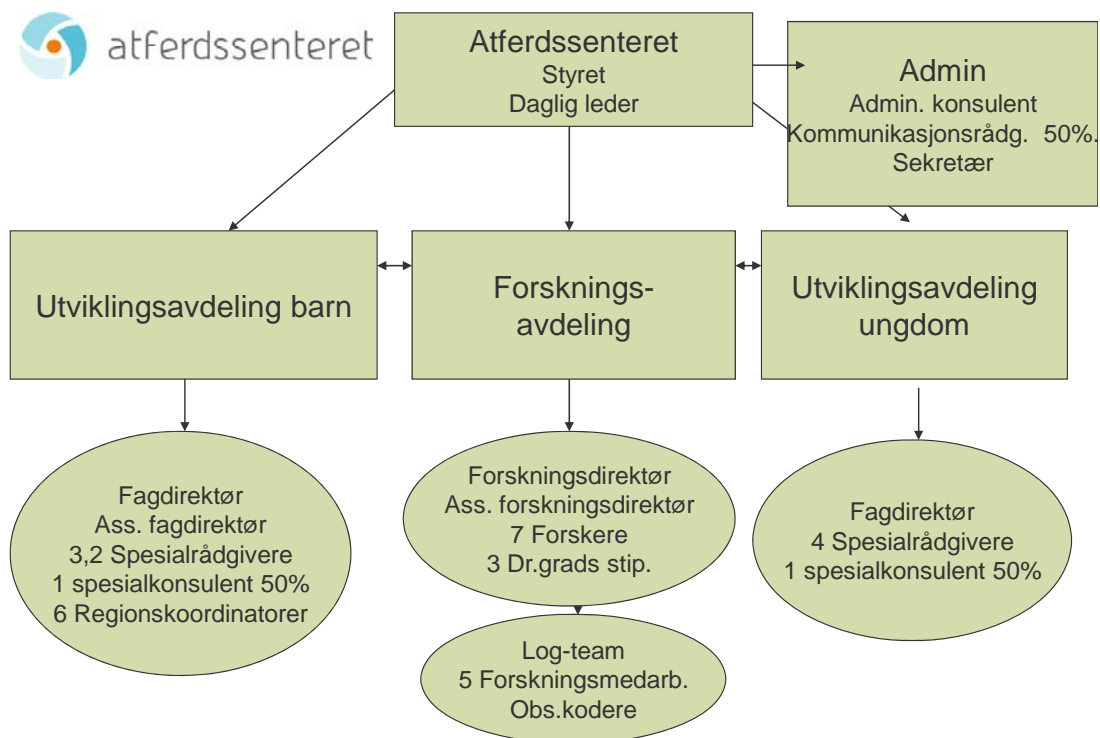
- Styreleder Tore Hansen, professor, Det samfunnsvitenskaplige fakultet
- Monica Dalen, professor spesialpedagogikk UiO (vara til 2.4.09, styremedlem og vara for styreleder fra 2.4.09)
- Erik Gulbrandsen, direktør UniRand AS, styremedlem.
- Frid Hansen, fagsjef Borgestad klinikken, styremedlem
- Hilde Heggelund, Fylkesnemnda i Oslo, styremedlem
- Egil Larsen, avdelingsleder, Øverby kompetansesenter, styremedlem
- Harald Janson, forsker, Atferdssenteret – ansattes representant

Vararepresentanter:

- Odd Arne Tjersland, professor Det Samfunnsvitenskaplige fakultet (styremedlem til 2.4.09, vara fra 2.4.2009 for Monica Dalen, Erik Gulbrandsen og Tore Hansen)
- Torkil Berge, Redaktør for Norsk Psykologforening (vara til 2.4.09)
- May Britt Drugli, nestleder ved RBUP Midt-Norge (vara fra 2.4.09)
- Asbjørn Bøe, Regionleder, Fylkesnemnda region Øst,
- Eli Marie Killi, avdelingsleder Øverby kompetansesenter (vara til 2.4.09)
- Anne Thorbjørnsen direktør, Øverby kompetansesenter (vara fra 2.4.09)
- Tori Mauseth, assisterende fagdirektør, ansattes vararepresentant

Det ble i 2009 avholdt 3 styremøter.

Senteret er organisert som følger:

26.01.2010

Side 2

© Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis

3. Atferdssenterets oppgave og oppdrag

3.1. Atferdssenterets oppdrag

Senterets oppdrag er formulert i vedtektenes § 4

”Selskapets oppgaver vil være studier av hvordan problematferd oppstår og slike problemers omfang, utvikling av metoder for forebygging av problematferd, og vitenskapelig evaluering av slike metoder. Et viktig formål med senteret er å

kombinere forskning med praktisk klientbehandling, bl.a. i forbindelse med rusproblematikk blant barn og ungdom.”

og i oppdragsbrev fra Barne-, ungdoms- og for 2009.

”Atferdssenteret skal styrke kunnskapen om og høyne kompetansen i arbeidet med atferdsproblemer blant barn og unge. Atferdssenteret skal drive forskning, utviklingsarbeid, opplæring, veiledning, undervisning og kvalitetssikring. Senteret skal stimulere til tverrfaglig forskning og bidra til å organisere slik forskning. Senteret har også et ansvar for å styrke forbindelsen mellom forskning og praksis. Dette innebærer både studier av utviklingstrekk og årsaker, og hvordan kunnskap kan anvendes til handlingsrettede strategier.

Atferdssenteret skal ha som målsetting å utvikle et nasjonalt fagmiljø rundt forskning om utbredelse og utvikling av problematferd. Det er sentralt for senteret å utvikle effektive programmer og tiltak, og samtidig sørge for vitenskapelig evaluering av forsøk og programmer. I dette arbeidet er det viktig å ha gode samarbeidsrelasjoner til andre fagmiljøer, for på denne måten å bidra til miljødannelse og rekruttering.”

4. Resultatoppnåelse i 2009

4.1. Utviklingsavdeling barn

Implementeringsvirksomhet

Atferdssenterets strategiske plan og tilhørende virksomhetsplaner legger grunnlag for implementeringen av behandlingsmodellen Parent Management Training Oregon-modellen (PMTO), forebyggingsmodellen Tidlig Innsats for Barn i Risiko (TIBIR) og den skoleomfattende modellen Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen (PALS). PMTO implementeres i det statlige barne- og familievernet og i psykisk helsevern for barn og unge. TIBIR implementeres i kommunene, og PALS i skolene.

Implementeringsarbeidet foregår regionalt i tett samarbeid med Atferdssenteret. Seks regionkoordinatorer (ansatt på Atferdssenteret) og syv regionkonsulenter (ansatt i Bufetat) står for implementeringen knyttet til PMTO og TIBIR. Seks regionkoordinatorer ansatt i de statlige kompetansesentrene (Statped) gjennomfører spredningen av PALS i samarbeid med Atferdssenteret.

Organisering av arbeidet – styring og samordning

I 2009 har det vært avholdt en samling for samordning av implementeringsvirksomheten i PMTO, TIBIR og PALS. Grunnlaget for dette arbeidet er Atferdssenterets strategiske plan og avdelingens virksomhetsplan. Mellom møtene er det løpende, planlagte kontaktmøter mellom senteret og den enkelte region.

PMTO behandling og opplæring av nye PMTO terapeuter

Tilbud om PMTO behandling er nå tilgjengelig i de regionale barneverntjenester (Bufetat), i poliklinikker innen psykisk helsevern for barn og unge og i en del utvalgte kommuner. I løpet av 2009 ble det sertifisert 50 nye terapeuter. Ved utgangen av 2009 er det til sammen 300 sertifiserte terapeuter i Norge, fordelt på Bufetat, psykisk helsevern for barn og unge og

en stor andel terapeuter fra utvalgte kommuner. Det femte, norske kullet G5 startet opp i 2009 og består av 72 kandidater.

Implementering av en helhetlig, forebyggende modell for atferdsvansker hos barn

Videreføringen av forebyggingsprogrammet "Tidlig innsats for barn i risiko – TIBIR" har fortsatt i 2009. Hovedfokus har vært på oppfølging av de første 30 kommunene og bydelene. I 2009 har ytterligere 23 kommuner innført TIBIR programmet.

Regionene har i 2009 hatt et hovedfokus på forankring av TIBIR programmet i kommunens ledelse samt på videre opplæring i foreldrerådgivning, sosial ferdighetstrening, konsultasjon og kartlegging. Til sammen har nå 790 fagpersoner gjennomført disse opplæringene.

I 2009 har regionene evaluert og revidert planene i samarbeid med kommunene for en videreføring i 2010 med opplæring i de øvrige intervensjonene.

Avdelingen gjennomfører en utprøving av et kartleggingsverktøy med 200 deltakere i åtte kommuner.

Implementering av skolemodellen PALS

De seks regionale koordinatorene ansatt i Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped Vest, Statped Nord, Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD), Øverby kompetansesenter og Torshov kompetansesenter) har sammen med Atferdssenteret gjennomført implementeringen av PALS i utvalgte kommuner i regionene vest, nord, midt, sør og øst.

Det ble gjennomført en rekke informasjons- og stedlige tilretteleggingsmøter i kommunene for videreføring og implementering av PALS trinn fire i skoleåret 2009/10. Det har vært et omfattende samarbeid med forskningsavdelingen om den pågående evalueringsstudien "Positiv atferdsstøtte i skolen 2007-12" der Utviklingsavdeling barn har utviklet og implementert "PALS-komprimert".

Det er tilrettelagt for videreføring av PALS trinn fem fra 2010 der skoler i hele landet skal inviteres til å delta i implementering av PALS.

135 grunnskoler i 49 kommuner deltar i PALS og får opplæring, veiledning og oppfølging fra PALS-veileder ansatt i PP-tjenesten eller Statped. 27 av disse skolene deltar i evalueringsstudien. I tillegg deltar 16 skoler i 4 kommuner i "PALS-komprimert". Dette er et kontrollgruppetiltak i den pågående studien, som har vært gjennomført med fire heldagskurs i hver av de fire kommunene for alle ansatte i deltakerskolene.

Opplæringsprogrammet for PALS-veiledere i kull 3 (K3) ble avsluttet sommeren 2009 med fem norske kandidater (ansatte i Statped og PP-tjenesten) og fire danske PP-rådgivere. En ny opplæring (K4) med åtte kandidater startet opp sommeren 2009. Opplæringen ledes av Atferdssenteret i samarbeid med fire PALS-mentorer i Statped Vest, Nord, Torshov kompetansesenter og Øverby kompetansesenter.

26 kvalifiserte SWIS-veiledere (School Wide Information System) har bistått 78 PALS-skoler i implementering og bruk av kartleggingsverktøyet SWIS.

Gruppemodellen i TIBIR

To ansatte ved Utviklingsavdeling barn har sammen med PMTO terapeuter fra Bufetat og psykisk helsevern for barn og unge gjennomført et tilbud innenfor gruppemodellen i TIBIR.

Til sammen har 137 familier mottatt tilbudet i forbindelse med en effektstudie av gruppemodellen. Studien er gjennomført av Atferdssenterets forskningsavdeling.

PMTO-kurs for pakistanske og somaliske mødre

I 2009 har to regionkoordinatorer fra Utviklingsavdeling barn i samarbeid med to av Bufetat regionskonsulenter og tre kommunale PMTO terapeuter gjennomført PMTO-kurs for pakistanske og somaliske mødre i forbindelse med en studie gjennomført av Atferdssenterets forskningsavdeling. Det har vært avviklet fire grupper med til sammen 46 deltakere for mødre fra Somalia og Pakistan i 2009.

Sertifiseringsarbeid - PMTO

Det er sertifisert 55 terapeuter fra vest og nord, samt seks danske terapeuter. I tillegg er fem danske terapeuter under opplæring i sertifiseringsvirksomhet. I 2009 er også PMTO terapeuter resertifisert.

Sertifiseringsarbeid – PALS

Det er sertifisert to PALS-veiledere fra det andre opplæringskullet (K2). Sertifiseringsteamet har bestått av to ansatte fra Atferdssenteret. Arbeidet med å styrke sertifiseringskapasiteten har fortsatt gjennom fem mentorsamlinger i 2009. Mentorene er rekrutterte regionskoordinatorer som innehar mentorrollen i opplæring og veiledning av nye PALS-veiledere og i vedlikeholdsveiledning av kvalifiserte PALS-veiledere.

Kvalitetssikring av igangsatte aktiviteter

Kvalitet i opplæringen, veiledningen knyttet til denne og vedlikeholdsveiledningen etter sertifisering/opplæring, er sentralt for å ivareta den metodeintegritet som forutsettes i evidensbaserte metoder som PMTO, TIBIR og PALS. En omfattende regional veilederopplæring over 8 dager er utviklet og første opplæringsrunde gjennomføres i 2009/2010. Denne kompetanseoppbyggingen vil ligge som forutsetning for en fremtidig overføring av spredningsvirksomheten av PMTO og TIBIR til fremtidig forankringsinstans.

- PMTO håndbok og undervisningsmaterieill knyttet til opplæringsprogrammet er gjennomgått og kvalitetssikret.
- Regionskoordinatorerne har hatt regionale samlinger for vedlikeholdsveilederne. Vedlikeholdsveiledning er gitt til alle sertifiserte PMTO-terapeuter over åtte dager i de fem helseregionene. Det er til sammen 37 veiledningsgrupper; ni i øst, åtte i sør, åtte i vest, seks i midt og seks i nord.
- Det har vært regionssamlinger over to til fire dager for PMTO-terapeuter i alle regioner. I noen regioner har det vært to dager hvert halvår.
- Det er etablert systemer for oppfølgingsveiledning i forhold til intervensjonene i forebyggingsprogrammet TIBIR
- Det er utviklet et kvalitetssikringsverktøy i arbeidet for å sikre PALS-veilederens metodeintegritet som anvendes i veilednings- og sertifiseringsøyemed.
- Det er etablert mentorgruppe for PALS-regionskoordinatorer, som driver vedlikeholdsveiledning av PALS-veiledere. Det er avholdt tre mentorsamlinger.
- Det er gjennomført vedlikeholdsveiledningsaktiviteter sentralt og regionalt for PALS-veiledere som har avsluttet opplæringen. Disse ledes av Atferdssenteret og PALS-regionskoordinatorerne.

- Det er etablert nettverkssamlinger for vedlikeholdsveiledning av PALS-team som har gjennomført opplæringen. Disse ledes av PALS-veiledere i respektive kommuner.

Sertifisering av PMTO-terapeuter og opplæring av PALS-veiledere i Danmark

Avtalen med Servicestyrelsen i Danmark om bistand i opplæring av danske PMTO-terapeuter og PALS veiledere er videreført. Avdelingen har både deltatt i opplæringen og gjennomført sertifiseringen av det tredje kullet av danske terapeuter, samt gitt veiledning på seks heldagsmøter til det danske PMTO-teamet. Målsettingen er at det danske teamet selv kan overta sertifiseringen av neste kull terapeuter i Danmark.

Det er etablert samarbeid med Servicestyrelsen om implementering og opplæring i PALS-modellen i Danmark. Fire danske PALS-veiledere ansatt i fire kommuner avsluttet sin opplæring sommeren 2009 og har fra høsten mottatt vedlikeholdsveiledning under ledelse av Atferdssenteret. I alt 11 danske skoler får opplæring i PALS-modellen i skoleåret 2009/10.

Samarbeid med andre fagmiljøer

- Samarbeidet med Oregon Social Learning Center (OSLC) er videreført, både i forhold til opprettholdelse av reliabilitet i FIMP kodingen og i forhold til drøftelser av kliniske implikasjoner for metodens revisjon/videreutvikling med utgangspunkt i resultater fra den norske effektstudien.
- Gjennom året har det vært samarbeidsmøter med Barne-, ungdoms og familiedirektoratet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet om hvordan PMTO-virksomheten skal forankres og driftes i eksisterende tjenesteområder.
- Samarbeidet med programmet "De utrolige årene" er videreført med jevnlig kontakt og utveksling hvor gjensidig tilpasning av de særskilte implementeringsplaner spesielt er blitt sikret.
- Det er tilrettelagt og utarbeidet omfattende dokumentasjon av de ulike intervensjonene i TIBIR til nettstedet UNGSINN.
- Innledet samarbeid med International Child Development Program (ICDP) vedrørende PMTO-kurs for minoritetsfamilier.
- Samarbeidet med Universitetet i Oregon er videreført både gjennom tilpasning av kartleggings-, intervensjons- og kvalitetssikringsverktøy og integrasjonen av PALS og tiltaksmodellen "Respons til intervensjon" (RtI).
- Det har vært gjennomført samarbeidsmøter med Utdanningsdirektoratet om roller og oppgaver til Statped Vest, Statped Nord, Torshov kompetansesenter og Øverby kompetansesenter i tilretteleggingen av implementering og drift av PALS i regionene.
- Samarbeidet med Prosocial, Senter for sosial og emosjonell læring, om det sosiale ferdighetstreningsprogrammet "Steg for Steg" har fortsatt i 2009.
- Avdelingen har vært representert i den nasjonale arbeidsgruppen i OECDs nettverk mot vold og mobbing i skolen.
- Avdelingen har levert høringsuttale i forbindelse med NOU 2009:18 Rett til læring (Midtlyngutvalget)
- Avdelingen har tilrettelagt for informasjon og studiebesøk ved Atferdssenteret om PMTO, TIBIR og PALS for fagmiljøer fra Nederland, Sverige og Danmark.
- Avdelingen har gitt bidrag til Utdanningsdirektoratets veiledningsmateriell i forbindelse med "Materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljø".

- Avdelingen har gitt bidrag til Utdanningsetaten, Oslo kommunes ressursperm ”Trygg Osloskole”.

Klinikkvirksomhet

Syv familier er blitt fulgt opp i PMTO behandling i løpet av året ved senterets klinikk.

4.2. Utviklingsavdeling ungdom

Hovedfokus for virksomheten til Utviklingsavdeling ungdom har gjennom 2009 vært å ivareta kvalitetssikring av 22 MST-team (Multisystemisk terapi) i Norge, følge opp kvalitetssikring av og kompetanseutvikling i fem FFT-team (Funksjonell familierterapi) og implementere et MTFC-team (Multidimensional Treatment Foster Care) i samarbeid med Bufetat.

Kvalitetssikring av MST i Norge:

Opplæring og kvalitetssikring av MST-teamene

Det er 22 MST-team i Norge med til sammen ca. 100 ansatte. Driften av MST-teamene innebærer ansvar for teoretisk og metodisk opplæring og kvalitetssikring av alle som er involvert i MST-arbeidet. Kvalitetssikring innebærer også konsultasjon til Bufetats ledelse om organisatoriske forhold som er viktige for MST. MSTs organisasjonsmanual gir anvisninger for gjennomføring av MST i praksis.

Opplæring og kvalitetssikring av MST-teamene innebærer:

- Ukentlig telefonkonsultasjon i alle MST-saker.
- Individuell opplæring og oppfølging av veiledere.
- Fem dagers grunnopplæring av nyansatt MST-personale. I 2009 ble det holdt tre opplæringer i Norge og to opplæringer på engelsk for andre europeiske MST team, en opplæring i Nederland og en i Norge.
- Fire vedlikeholdsseminarer (todagers) for alle team og to vedlikeholdsseminarer (todagers) for veiledere.
- Innhenting av månedsrapporteringer for alle MST-saker.
- Utarbeiding av Programevaluering (PEV) for alle team tre ganger i året.
- Konsultasjon på organisasjonsnivå til Bufetat/Bufdir som har ansvaret for MST-teamene i Norge.

Kvalitetssikring av igangsatte aktiviteter

Utviklingsavdeling ungdom innhenter månedlig data om alle MST-saker. Disse dataene analyseres, og resultatene for hvert enkelt team er tilbakeformidlet til nøkkelinstanser (MST-team, barneverndirektører, internasjonalt ansvarlige for kvalitetssikring av MST ved MST Services, USA) gjennom tertiale programevalueringer.

Videreutvikling og styrking av kvalitetssikring

- Utviklingsavdeling ungdom har i 2009 etablert en database for opplasting av lydopptak fra MST-teamenes veiledning, til bruk av MST-konsulentene i kvalitetssikringen.
- Avdelingen har videreført arbeidet med å etablere en felles databaseløsning for registrering av programdata for MST, FFT og MTFC. Det er innsendt

- konsesjonssøknad til Datatilsynet. Dessuten er det ført drøftinger og forhandlinger med flere ulike leverandører, deriblant MST Services, USA, om løsninger og kontraktsforhold. Det er sikret finansiering av databasen i 2010. Databaseløsningen vil bli lagt ut på anbud og søkt utviklet og etablert i løpet av 2010.
- Forarbeid i samarbeid med Bufdir, med henblikk på å etablere et telefonsenter i Bufdir for sentralisert innhenting av TAM-R og oppfølgingsdata fra familiene 6, 12 og 18 måneder etter avsluttet MST-behandling. Arbeidet videreføres i 2010. I påvente av dette er rutineene for innhenting av TAM-R og oppfølgingsdata skjerpet. Avdelingen gjennomfører i løpet av januar 2010 opplæring av merkantilt personale som foretar innhenting.
 - Det er skaffet lisens for bruk av risikovurderingsinstrument (Youth Level of Service, YLS) for anvendelse i MST. YLS ble høsten 2009 implementert for alle nye saker med reiseavstand over halvannen time (MST Geografisk). Fra 1. januar 2010 implementeres YLS for alle nye saker i MST. Instrumentet er allerede i bruk i MultifunC, og målet er å bruke samme risikovurderingsinstrument for MST, FFT og MTFC.
 - Atferdssenterets ekstranettsider har blitt videreutviklet for mer aktiv bruk i kvalitetssikringen av MST.
 - Organisasjonsmanualen for MST har blitt revidert. Ny revisjon vil bli foretatt i 2010.
 - Atferdssenterets forskningsavdeling, Utviklingsavdeling barn og Utviklingsavdeling ungdom har igangsatt et forskningsprosjekt med intervju av blant annet alle MST-terapeuter, MST-veiledere og områdeledere i Bufetat som omfatter en kartlegging av kvaliteten av MST-implementeringen i Norge.

Opplæring av MST-konsulenter

Alle MST-konsulentene, både de som er ansatt på Atferdssenteret og de regionale får opplæring og kvalitetssikring fra MST Services, i samarbeid med fagdirektør og assisterende fagdirektør for Utviklingsavdeling ungdom ved Atferdssenteret.

Samarbeid med Bufetat og Bufdir om implementering av MST

Det har også i 2009 vært et tett samarbeid med Bufetat, blant annet for å innarbeide den norske modellen for ledelse av MST-teamene i alle regionene, og for å drøfte tiltak for å øke sakstilfanget og produktiviteten i MST.

Utviklingsavdeling ungdom har deltatt på flere møter i Bufdir, og har vært i dialog med ledelsen i de ulike regionene for å ivareta MST administrativt og faglig. Avdelingen har foretatt 4 stedsevalueringer i ulike regioner i samarbeid med SFA (Seksjon for forskningsbaserte atferdsmetoder) i Bufdir. Avdelingen har deltatt i rekruttering og intervjuer av alle veiledere som er ansatt i perioden. Likeledes har avdelingen også bidratt ved ansettelse av terapeuter i flere av teamene.

Evidensbasert rusbehandling av ungdom utenfor MST

Forskningsavdelingen har satt i gang et opplærings- og forskningsprosjekt knyttet til Læringsbasert rusbehandling av ungdom utenfor MST. Assisterende fagdirektør har i samarbeid med forskningsavdelingen og FSRC deltatt i planlegging og tilrettelegging av undervisning til ansatte i rustiltak, som senere ble gjennomført av fire MST-veiledere.

MST geografisk

Det er en overordnet målsetning at MST-tilbudet til kommunene skal opprettholdes og bygges ut. Pilotstudien "MST geografisk" har vært videreført i 2009 og er fortsatt en pilotstudie fordi det hittil har vært for få slike behandlinger til at vi har kunnet oppsummere og konkludere hvordan dette fungerer. Studien innebærer at familier som bor utenfor MSTs geografiske rekkevidde (maks kjøretid på halvannen time) blir tilbudt MST-behandling.

Etableringen av FFT-team i Norge

Utviklingsavdeling ungdom har i 2009 fullført grunnopplæringen for FFT-teamene i byene Ålesund, Trondheim og Sandvika i Akershus. Avdelingen har sammen med metodens utviklere arrangert to runder med hospiteringsklinikk som videre kompetanseheving for de fem FFT-teamene i Bufetat. Avdelingsdirektør og spesialrådgiver for FFT har samarbeidet med Bufdir om en plan for å få etablert ledere/veiledere i hvert FFT-team. Spesialrådgiver for FFT har gjennom året overtatt ansvaret for kvalitetssikringen av FFT-teamene i Skien og Stavanger. Utviklingsavdeling ungdom har i tilknytning til behovet for nye terapeuter i teamene deltatt i rekruttering og utvelgelse av terapeuter. Avdelingsdirektør og spesialrådgiver for FFT deltok i et kompetansehevingskurs for veiledere i regi av FFTs utviklere. Spesialrådgiver for FFT hadde et opphold i USA med besøk til ulike FFT-team og drøfting av implementeringserfaringer med teamledere og metodeutviklernes opplærere. Arbeidet munnet ut i en rekke forslag til forbedring av implementering, opplæring og kvalitetssikringsrutiner som drøftes med metodens utviklere. Spesialrådgiver for FFT har også oppdatert og kvalitetssikret informasjonsmateriell, presentasjoner, retningslinjer for rutiner og prosedyrer samt planlagt og tilrettelagt for opplæring og kvalitetssikring. Utviklingsavdeling ungdom har i tillegg kvalitetssikret alle FFT-teamenes arbeid gjennom jevnlig besøk til teamene hvor det har blitt gitt veiledning på videomateriale fra terapisaamtaler. Det har blitt innhentet månedsrapportering for alle FFT-saker fra teamene gjennom 2009. Utviklingsavdeling ungdom har i 2009 fortsatt det tette samarbeidet med Bufdir og Bufetat rundt implementeringen av FFT.

Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC)

I løpet av 2009 er det gjort et omfattende arbeid med oppstart av MTFC i Sandvika i Akershus. Teamet har startet behandling av sine første ungdommer og familier. Viktige oppgaver for Utviklingsavdeling ungdom har vært opplæring, veiledning og løpende oppfølging av behandlingsteamet og behandlingfosterhjemmene. I denne sammenheng er det samarbeidet tett med Familjeforum i Sverige. Utviklingsavdeling ungdom har også i en startfase brukt betydelige ressurser på å delta aktivt inn i behandlingsteamet og vil i tiden fremover fortsette å følge teamet tett.

Videre er det nedlagt et betydelig arbeid i informasjon til relevante omliggende instanser samt innledet et samarbeid med disse. I samarbeid med Regionsledelsen Bufetat, region Øst, har det vært arbeidet med en rekke løpende systemutfordringer vedrørende behandlingen og drift av teamet. Herunder er det startet på arbeid med å utvikle rutiner for korttids institusjonsplassering av ungdommer i MTFC. Generelt er samarbeid med Bufetat, Bufdir og Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet videreført.

Arbeidet med utvikling av programevaluering og rapportering fra behandlingsteam til Atferdssenteret er tilnærmet fullført i løpet av 2009 og vil bli implementert i starten av 2010.

Andre utviklingsoppgaver

Utviklingsavdeling ungdom driver kontinuerlig utvikling av norsk materiell knyttet til opplæring, konsultasjon og kvalitetssikring innenfor metodene MST, FFT og MTFC.

Avdelingens fagdirektør har deltatt i den nordiske referansegruppen for MultifunC.

Alle ansatte i MultifunC-institusjonenes familieteam og utredningsteam, samt ansatte i fagteam i Bufetat, har tilbud om å delta på opplæringsuken i MST.

Det er en målsetning for avdelingen at det skal være størst mulig samsvar mellom programdata som registreres i MST, FFT og MTFC. Mye av dette koordineringsarbeidet er gjennomført mellom MST og FFT, og er påbegynt for MTFC. Dette omfatter både programindikatorer (blant annet risikovurdering (YLS)), og etablering av en felles databaseløsning for registrering av programdata. Arbeidet videreføres i 2010.

Samarbeid med andre fagmiljøer:

- Samarbeid med MST Services, Charleston, SC, USA
- Samarbeid med FSRC (Family Services Research Center), Charleston, SC, USA, ved Scott Henggeler, Melisa Rowland og Ashli Sheidow i forbindelse med forskningsprosjektet CM.
- Deltakelse i et europeisk samarbeid om etablering av en felles europeisk, femdagers opplæring i MST.
- Samarbeid med MST i Sverige og Danmark og Island.
- Samarbeid med FFT LLC, ved Jim Alexander og Doug Kopp.
- Samarbeid med Michael Robbins, Senior Researcher ved Oregon Research Institute, tilknyttet FFT LLC.
- Samarbeid med Tom Sexton, Professor and Director ved Center for Adolescent and Family Studies, Counseling Psychology Program, Indiana University, i forbindelse med oppstart av FFT i Norge.
- Samarbeid med Wim van Geffen, MST Knowledge Center, Nederland.
- Samarbeid med Kjell Hansson, FFT Sverige/ Socialhögskolan i Lund.
- Samarbeid med Todd Sosna, Senior Associate, California Institute of Mental Health.
- Samarbeid med David Bernstein, koordinator for The Child and Family Evidence-based Practice Consortium.
- Samarbeid med Familieforum, skandinavisk kontakt for implementering av MTFC.
- Samarbeid med Helen Jones, Professional Advisor, Looked after Children's Section, Department for Education and Skills, England.
- Samarbeid med Rosemarie Roberts, Project Manager, National Treatment Foster Care Project, Michael Rutter Centre for Children and Young People, England.
- Samarbeid med Sylvia Rowlands, leder for Blue Sky Project, New York.
- Samarbeid med Lisa Otto, FFT Consultant/ Team-leader, Child and Family Agency of Southeastern Connecticut.
- Samarbeid med MultifunC i Norge og Sverige.
- Samarbeid med Datatilsynet om personvern ved databaseløsning for programdata i MST, FFT og MTFC.
- Samarbeid med Bufdir om juridiske problemstillinger i MST, og etablering av telefonsenter for innhenting av MST-data fra familier under og etter behandling.
- Samarbeid med Bufdir og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og juridiske problemstillinger knyttet til MTFC.

Klinikkvirksomhet

I forbindelse med FFT har vi gitt tilbud om behandling til familier henvist fra familievernkontor, barneverntjeneste og poliklinikk for psykisk helse, barn og ungdom.

4.3. Forskningsavdelingen

Det har vært høy aktivitet i forskningsavdelingen i 2009 og framdriften av forskningsprosjektene har fulgt oppsatte planer og program. Som tidligere år har de ansatte i forskningsavdelingen hatt mange formidlings-, veilednings- og refereeoppdrag. Samtidig har det vært en jevn strøm av publikasjoner fra avdelingen. Samarbeidet med utviklingsavdelingene for barn og ungdom har særlig vært knyttet til planleggings- og formidlingsvirksomhet, men det er også startet et felles forskningsprosjekt om implementering av PMTO og MST. Terje Ogden hadde forskningstermin våren 2009, og Kristine Amlund Hagen var forskningsdirektør dette semesteret. Med statsbudsjettet for 2010 kom det melding om en betydelig reduksjon i grunnbevilgningen til forskningsavdelingen, noe som har medført et betydelig arbeid med å omprioritere de langsiktige planene for avdelingens virksomhet. Nedskjæringene innebærer at enkelte prosjekter blir utsatt eller skrinlagt og at Atferdssenteret i større grad må søke om ekstern forskningsfinansiering.

Blant forskningsprosjektene som videreføres er PMTO oppfølgingsstudien og implementeringsstudien, ”Barns sosiale utvikling” (BONDS), Positiv atferdsstøtte i skolen (PALS), ”Tidlig innsats for barn i risiko” (TIBIR), PMTO-kurs for pakistanske og somaliske mødre, og Risiko og levekårsutvikling for ulike grupper barn. I tillegg startet forberedelser rundt prosjektet ”Functional Family Therapy” (FFT), et tiltak for ungdom. Videre har forskningsavdelingen publisert artikler om kjønnsforskjeller i behandlingen av barn (PMTO) og ungdom (MST), en artikkel om implementeringen av evidensbaserte program i Norge og John Kjøbli forsvarte i mai 2009 doktorgraden ved Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo med avhandlingen: Theory- and evidence based interventions for children with conduct problems: Exploring applicability and underlying assumptions in real world settings.

Evaluering av TIBIR: ”Tidlig innsats for barn i risiko”

TIBIR modellen består av fem intervensjonsmoduler:

1. Rådgivning til foreldre
2. Sosial ferdighetstrening
3. Konsultasjon til pedagogisk personale
4. PMTO-foreldregruppe
5. PMTO behandling

Det gjennomføres en randomisert studie av hver intervensjonsmodul med datainnsamling pre, post og et halvt år etter avslutning av intervensjon, med unntak av PMTO som har blitt evaluert i en egen studie. Dette prosjektet er nå inne i en avsluttende fase. I løpet av våren 2007 begynte rekrutteringen av familier til evalueringen av rådgivning og sosial ferdighetstrening, og pr. desember 2009 var alle familier rekruttert og alle familiene hadde gjennomført post datainnsamling, samt at 90 % hadde gjennomført oppfølging etter et halvt år. Rekruttering av familier til evaluering av PMTO foreldregruppe ble igangsatt våren 2008 og pr. desember var alle familier rekruttert, 90 % hadde gjennomført post, og 50 % hadde gjennomført oppfølging etter et halvt år. Forskningsprosjektet har vært gjennomført i samarbeid med Trondheim kommune, Sola kommune, Larvik kommune, Lørenskog

kommune, Harstad kommune, Kristiansand kommune, Haugesund kommune, Nesodden kommune, bydelene Grorud og Østensjø i Oslo og Eidsvoll kommune.

Positiv atferdstøtte i skolen (PALS)

I perioden 2007-2012 følges 10.000 elever individuelt gjennom grunnskoleløpet (fra 4. klasse). Sekstire skoler av varierende størrelse og spredt beliggende ut over landet deltar i den longitudinelle studien. Studien er basert på et stratifisert og matchet kontrollgruppedesign.

Målsettingen er å:

- a) bredt evaluere korttids, langtids og differensielle effekter av PALS på en forskningsmessig solid måte (28 skoler), samt å studere hvilken betydning implementering og kvalitetssikring av intervensjonen har for utbytte og praksis i skolen,
- b) tilsvarende evaluere utbyttet av en ”light versjon” av PALS, kalt PALS Komprimert (PC, 17 skoler) og
- c) studere utviklingen av atferds- og mestringsproblemer over tid i et utvalg skoler som driver ”business as usual” (BUS, 18 skoler).

Risiko- og innvandrerelevens utvikling og tiltaksutbytte vil bli spesielt studert. Dette fordrer gjennomføring av 6 omfattende kartlegginger over 4 år basert på informasjon både fra skolens ledelse (n=63), de ansatte (n= ca. 2.400), elever og deres kontaktlærere samt foreldre (n= ca. 3.000; 30 %). I 2009 ble hhv. T4 gjennomført i PALS og BUS-gruppen og T3 i PC-gruppen med tilfredsstillende svarprosent.

Studien er på flere måter unik og vil kunne gi viktig ny kunnskap. Studier av den individuelle utviklingen hos en stor gruppe elever over flere skoleår og studier der en følger utviklingen i et større utvalg skoler over lengre tid har ikke tidligere blitt gjort i Norge (Skandinavia). Ei heller har det tidligere i blitt gjennomført en så omfattende evaluering av skolebaserte program for forebygging av alvorlige atferdsproblemer i vårt land.

Det knytter seg store logistiske, datatekniske og forskningsmessige utfordringer til en studie med et slikt design og av et slikt format. Det er lagt opp til spesifikke tiltak for å sikre god årlig deltakelse, høy datakvalitet og for at skolene skal oppleve det som relevant og nyttig å delta. For å gjøre datainnsamlingene så lite tids- og ressurskrevende som mulig for skolene benyttes både elektroniske og papirbaserte datainnsamlingsløsninger.

Evaluering av PMTO-kurs for pakistanske og somaliske mødre

Forskningsprosjektet undersøker intervensjonseffekten av PMTO for familier med etnisk minoritetsbakgrunn. Undersøkelsen er en randomisert studie med pre og post datainnsamling. I 2008 ble det totalt rekruttert 118 etniske minoritetsfamilier til studien. Familiene ble rekruttert i samarbeid med bydel Grorud og Søndre Nordstrand i Oslo. Datainnsamlingen startet i 2008 og ble ferdigstilt i mai 2009. Studien har hatt en god responsrate, der det ved første datainnsamling deltok 96 familier, hvorav 89 av disse familiene også deltok på andre og siste datainntak. I løpet av 2009 har alle familier i prosjektet fått tilbud om et PMTO foreldrekurs lokalt i sin bydel. Kursene kan vise til et godt oppmøte blant de deltagende mødrene. Studiens administrative periode, med innhenting, behandling og kvalitetssikring av data, ble avsluttet i 2009. Påfølgende rapportering av resultater er påbegynt. Disse resultatene vil bli sendt inn til publisering i internasjonale tidsskrifter, samt formidlet til det norske fagfeltet i løpet av 2010.

Barns sosiale utvikling

Forskningsprosjektet følger utvikling av sosial kompetanse og atferdsproblemer i en representativ gruppe med 1159 barn i Norge fra seks måneders alder. Prosjektet vil bl.a. belyse utvikling av atferdsproblemer blant jenter og gutter, tidlige forløpere til utvikling av sosial kompetanse og atferdsproblemer og fedres betydning for barns utvikling. Kunnskapen som fremkommer vil være etterspurt både nasjonalt og internasjonalt og vil kunne brukes til å videreutvikle tiltak for barn og familier. Prosjektet startet opp i 2006 i fem kommuner - Drammen, Porsgrunn, Skien, Bamble og Tinn, og datainnsamlingen vil pågå til medio 2012. I alt åtte intervjuere og tre telefonintervjuere var i 2009 engasjert med datainnsamlingen, som finner sted lokalt i de fem kommunene. PC-baserte forskningsadministrative systemer og PC-baserte intervjuer er utviklet spesielt for prosjektet. Det ble i 2009 gjennomført til sammen 1127 personlige intervjuer og 3206 telefonintervjuer.

Prosjektet har også et spesielt fokus på barnehagens betydning for utvikling av sosial kompetanse og atferdsproblemer. Dette studeres ved rapporter fra barnehagepersonalet om barnets utvikling og om ulike forhold ved barnehagen. En vil dermed få kunnskap om hvilke forhold ved henholdsvis barna (bl.a. bakgrunn, tidlig sosial utvikling og tidspunkt for barnehagestart) og barnehagene (bl.a. personalgruppens sammensetning og kompetanse og fysisk miljø inne/ute) som har betydning for barnas utvikling. Kunnskapen som fremkommer gjennom denne delen av undersøkelsen kan brukes til å fremme barns sosiale utvikling i barnehagen. I løpet av 2009 ble det samlet inn 633 spørreskjemaer fra barnehager om de deltakende barnas utvikling. Det ble videre innsamlet spørreskjemaer om forhold ved barnehagene og avdelingene/gruppene fra i alt 117 barnehager, samt gjennomført intervjuer med styrerne i 125 barnehager. Foreløpige funn fra prosjektet er blitt presentert ved flere nasjonale og internasjonale forskningskongresser i løpet av året. Prosjektet har også vært synlig i media og i norske fagpublikasjoner.

Ansvarlige forskere: Terje Ogden, Ane Nærde og Harald Janson. Prosjektmedarbeidere: Kristin Nordahl, Christine Hassel Kristoffersen (i permisjon i 2009), Trine Staer (vikar), Bjørn Arild Kristiansen og Marianne Torve Martinsen. Barnehagedelen av prosjektet gjennomføres i samarbeid med Høgskolen i Vestfold, ved professor Thomas Moser. Professor Monica Dalen, Institutt for spesialpedagogikk, UiO, startet i 2007 opp et søsterprosjekt; Internasjonalt adopterte barns sosiale utvikling. Dette prosjektet følger ca. 120 internasjonalt adopterte barn og deres familier fra kort tid etter ankomst frem til barna er 4 år. Adopsjonsprosjektet benytter i all hovedsak de samme metodene og måleinstrumentene, noe som muliggjør sammenligning av den sosiale utviklingen til internasjonalt adopterte barn og barn født i Norge. Det er etablert et nært samarbeid mellom prosjektene.

Oppfølgingsstudien av Parent Management Training – Oregon modellen (PMTO)

PMTO pre- post studien ble avsluttet i 2008 og evalueringen ble publisert i Journal of Consulting and Clinical Psychology. I 2009 ble oppfølgingsstudien gjennomført og manuskriptet blir sendt for publikasjon i begynnelsen av 2010. PMTO er et tilbud for familier med barn mellom fire og 12 år som har alvorlige atferdsproblemer. Oppfølgingsstudien ble foretatt et år etter endt behandling og viste at i de familiene som deltok hele veien, så skåret PMTO barna lavere på lærervurdert problematferd og høyere på lærervurdert sosial kompetanse. Resultatene viste også at foreldre til barn under åtte år hadde størst utbytte av PMTO behandlingen ved bedret tilsyn og positiv involvering. Videre fant vi

at både effektive grensesetting og familiesamhold var bedre i PMTO-familiene ved behandlingsavslutning, og at disse to variablene predikerte lavere utagering, internalisert atferd og observert negative atferd i familien og bedre sosiale ferdigheter ved ett års oppfølging.

Risiko og levekårsutvikling for ulike grupper barn.

En longitudinell analyse gjennom utvikling av indikatorer. Prosjektet sikter mot en kartlegging av risikofaktorer i barns oppvekst, mot vurdering av spesifikke tiltak, og mot analyse av sosial forandring. Prosjektet vil i sin helhet bygge på registerdata. Prosjektet har vært i planleggingsfasen i 2009, og det er ansatt en stipendiat (Trine Staer) som begynner på prosjektet 1. januar 2010.

Implementering av evidensbasert rusbehandling

I samarbeid med Helsedirektoratet og Bufdir, ble personale som gir behandlingstilbud til personer under 18 år med rusproblemer, invitert til å motta trening i læringsbasert rusbehandling. I tillegg fikk de tilgang til ressurser for å fremme implementeringen av denne kunnskapsbaserte metoden. Tilbudet ble gitt til behandlingssteder in utvalgte geografiske regioner. Formålet med studien er å bidra til økt kunnskap og forståelse på flere områder, blant annet: å identifisere faktorer som bidrar til frivillig deltakelse i et arbeidsseminar om en kunnskapsbasert metode, "contingency management" (CM), som omfatter kognitive og atferdsmodifiserende tiltak. Dataanalyser, evt. innhenting av supplerende data fra behandlingssteder som ikke deltok, og et artikkelutkast er under utarbeiding.

Logistikkteamet

Logistikkteamet er organisert rundt arbeidet med innhenting, behandling og kvalitetssikring av forskningsdata. Teamet er en del av forskningsavdelingen og samarbeider nært med forskerne for å løse driftsmessige og logistiske utfordringer i de ulike forskningsprosjektene. Dette året har logistikkteamet hatt tre fast ansatte medlemmer pluss to prosjektmedarbeidere. For å ivareta logistikkoppgavene har 8-10 deltidsansatte assistenter vært tilknyttet de ulike forskningsprosjektene med oppgaver som innhenting, skanning og koding av data. Logistikkteamets arbeid med innhenting, registrering og behandling av spørreskjemadata har blitt videreført i 2009. Videreutvikling av datasystemer og databaser, samt elektronisk innhenting av spørreskjemadata har vært viktige satsingsområder også dette året. Systematisk oppfølging av respondenter har utgjort en sentral del av arbeidet med å sikre god kvalitet på datamaterialet. Et annet satsingsområde har vært observasjonskoding, der koding av foreldre-barn-observasjoner for studien "Barns sosiale utvikling" har pågått gjennom hele året.

Nasjonalt og internasjonalt samarbeid:

Forskningsavdelingen vedlikeholder samarbeidsnettverket med Oregon Social Learning Center i Eugene (PMTO), Family Services Research Center, Medical University of South Carolina (MST) og Universitetet i Oregon (PALS). Det er videre etablert et internasjonalt forskernettverk rundt studien "Barns sosiale utvikling" med kontakter til USA, England og Sverige. I samarbeid med RBUP er det etablert et norsk forskernettverk for intervensjonsstudier i skoler og barnehager. Forskningsavdelingens medarbeidere har også bidratt på kurs og konferanser nasjonalt og internasjonalt, samt med formidling rettet mot universitet, høyskoler og forvaltning (se vedlagte oversikt over formidlingsvirksomhet).

Forskerne veileder mastergradsstudenter og doktorgradskandidater. De har også vært ”reviewers” for norske og internasjonale tidsskrifter. Arbeidet med å styrke og videreutvikle kompetansen i forskningsavdelingen er blitt ivaretatt, blant annet gjennom deltakelse på kurs og konferanser.

4.4. Administrasjon/kommunikasjon

Kontorlokale

Atferdssenteret hadde kontrakt på lokaler i Klingenberggt.4 frem til 31.12.08. Flyttingen foregikk siste del av desember, og senteret har fra 1.1.09 sittet samlet i 5. etasje i Essendrops gate 3. Vi disponerer også to møterom i 1. etasje. Økt antall møterom har gjort at mye undervisning har blitt gjennomført i egne lokaler.

Kommunikasjonsarbeid:

Websidene er blitt videreutviklet og oppdatert med hensyn til innhold, presentasjon, og navigering. I 2009 ble det lagt ut 24 Aktuelt saker og sendt ut tre nyhetsbrev. Atferdssenteret meldte seg inn i forskning.no. Ny kommunikasjonsplan ble utarbeidet for Atferdssenteret. I tillegg ble det laget en felles plan med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Det er drevet løpende mediekontakt med bakgrunnsinformasjon om forebygging og behandling av atferdsvansker.

Konferanser:

I 2009 ble det arrangert to store konferanser.

Nasjonale fagkonferanse ”Atferdsvansker, rus og psykiske problemer”, 10.-11.november. Det var stor oppslutning om konferansen, med ca 600 påmeldte. De fleste deltakerne kom fra Norge, men det var også deltakere fra Sverige og Danmark.

PALS konferanse, 3. og 4. september. 768 personer deltok som ledd i vedlikeholdsaktiviteter for skolenes PALS-team. Konferansen hadde stor oppslutning primært fra PALS skoler, PP-tjeneste og kommuneledelse. Det var også deltakere fra Danmark og Sverige.

Det står mer om disse konferansene i vedlegg 2.

Personale pr. 31.12.09

Pr 31.12.09 har senteret 38,7 faste stillinger. I 2009 er det utført 35,1 årsverk av fast ansatte. Atferdssenteret har 16 timelønnede som har utført 9,3 årsverk.. Stillingene fordeler seg slik:

Stillinger ved Atferdssenteret pr 31.12.09:

Stillingskategorier	Stillinger pr 31.12.09	Årsverk i 09
Administrative stillinger	3 hele, 1 i 50 %	3,5
Forskningsdirektør	1	1
Assisterende forskningsdirektør	1	1
Forskere og stipendiater	7 hele, to i 20 %, en i 50 %	7,9
Fagdirektør	2	2
Assisterende fagdirektør	2	2

Stillingskategorier	Stillinger pr 31.12.09	Årsverk i 09
Spesialrådgivere avd. barn og ungdom	7 hele og en i 20 %	7,2
Regionskoordinatorer, konsulent	7	7
Forskningsmedarbeidere/ logteam	5	4
Timebetalte forskningsmedarbeidere, Intervjuere, kodere etc.	25 timelønnete	9
SUM	40 + 25	35,4+9

I forskningsavdelingen er følgende ansatt 31.12.2009:

Terje Ogden (forskningsdirektør), Kristine Amlund Hagen (assisterende forskningsdirektør), Gunnar Bjørnebekk (forsker), Harald Janson (forsker), John Kjøbli (forsker), Ane Nærde (forsker), Mari-Anne Sørli (forsker), Ragnhild Bjørknes (stipendiat), Sihu Klest (stipendiat), Joshua Patras (stipendiat), Bjørn Arild Kristiansen (data ansvarlig), Christine Kristoffersen (forskningskonsulent – permisjon 2009), Kristin Nordahl (data ansvarlig observasjonsdata, leder logteam), Asgeir Olseth (forskningsmedarbeider, PALS), Trine Staer (forskningsmedarbeider, TIBIR og BONDS), Marianne T. Martinsen (forskningsmedarbeider barnehagedelen i BONDS), Ivar Frønes (forsker II), Per Holth (forsker II).

Det er dessuten tilknyttet både timebetalte intervjuere, kodere og andre medarbeidere på timebasis.

I Utviklingsavdeling barn er følgende ansatt pr.31.12.2009:

Elisabeth Askeland (fagdirektør), Anett Apeland (assisterende fagdirektør), Terje Christiansen, Anne Arnesen, Wilhelm Meek-Hansen og Roar Solholm (spesialrådgivere). Regionkoordinator Jorid Bjøkås (vest), Elin Thue Berg (nord), Monica Flock og Ragnhild Pettersen (øst), Mona Duckert (sør) og Edgar Jørgensen (midt) og seniorkonsulent Ingrid Madslie. Avdelingen har dessuten faglig ansvar for syv PMTO-regionkonsulenter ansatt i Bufetats fem regioner.

I Utviklingsavdeling ungdom er følgende ansatt:

Fagdirektør Bernadette Christensen, assisterende fagdirektør Tori Mauseth (sluttet 1.8, ny enda ikke ansatt), spesialrådgivere Kyrre Lønnum, Dagfinn Mørkrid Thøgersen, Knut Taraldsen, Nina Tollefsen og seniorkonsulent Ingrid Madslie. Avdelingen har i tillegg faglig ansvar for fem MST-konsulenter ansatt i Bufdir og faglig ansvar for alle MST-team

I administrasjonen er følgende ansatt:

Daglig leder Helle Sandvik, konsulent Ane Kristine Kure, sekretær Rukiye Tanatar og kommunikasjonsrådgiver Ellen Berg Svehnes.

5. HMS

Atferdssenteret har valgt HMS-representant og varerepresentant. UniRand as har felles arbeidsmiljøutvalg for hele konsernet. Utvalget hadde tre møter i 2009. HMS-representanten fra Atferdssenteret, Ane Kristine Kure, er nå hovedverneombud i UniRand og leder for utvalget i 2 år.

Vernerunde gjennomført ble gjennomført i 2009 ved utsendelse av en HMS sjekklister til alle ansatte, og ved personlige samtaler mellom leder, verneombud og noen av de ansatte.

Både daglig leder for Atferdssenteret, verneombud og HMS vararepresentant har gjennomgått godkjent HMS opplæring.

Fleksibel arbeidstid og et godt støtteapparat på jobben er virkemidler for å få ned sykefraværet. Atferdssenteret legger vekt på riktige kontormøbler og ergonomisk kontorutstyr.

Atferdssenteret hadde i 2009 et sykefravær på 3,14 %. I 2008 var det på 2,77 %. Økningen skyldes noe mer langtidsfravær som ikke har arbeidsmessige årsaker.

Det har ikke vært noen arbeidsulykker i 2009.

6. Finansiering

Atferdssenteret blir fullfinansiert gjennom et felles oppdragsbrev fra Barne-, - ungdoms- og familiedirektoratet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet. Barne-, - ungdoms- og familiedirektoratet har fra 2009 fått i oppdrag å samordne oppdragsbrevet.

Det ble i 2009 holdt tre orienteringsmøter om senterets fremdrift for senterets bidragsytere. Disse var også invitert til den årlige fagkonferansen.

Vedlegg 1. Publikasjoner

1.1 Publikasjoner, Utviklingsavdeling barn

Artikler

Solholm, R. og Jakobsen, R. (2009) Atferdsvansker - kortvarig foreldrerådgiving og lærerkonsultasjon i arbeidet med atferdsvansker bland barn – modellutprøving i en kommune. Norges Barnevern nr. 1 2009.

Bøker, bokkapitler og avhandlinger

Arnesen, A.; Bidrag i NOU 2009:8 Kompetanseutvikling i barnevernet (Befringutvalget), kapittel 9 Relasjons- og samhandlingsvansker

Arnesen, A., Sprague, J. and Ogden, T. (in review): Application and Adaptation of the School-Wide Information System in Norwegian Elementary Schools.

1.2 Publikasjoner, Forskningsavdeling

Artikler

Bjørnebekk G. (2009). Psychometric properties of the scores on the Behavioral Inhibition and Activation scales in a sample of Norwegian children. Educational and Psychological Measurement, 69, 636-654

Bjørnebekk, G. & Gjesme, T. (2009). Motivation and temporal distance: their effect on cognitive and affective manifestations. Psychological Reports, 105, 339-360.

Bjørnebekk, G. & Gjesme, T. (2009). Future Time Orientation and Temperaments: Exploration of their relationship to Primary and Secondary Psychopathy. Psychological Reports, 105, 275-292.

Frønes, Ivar. 2009. Childhood; Leisure. culture and peers. I: The Palgrave Handbook of Childhood Studies. Palgrave Macmillan ISBN 978-0230-53260-1. s. 273-286

Hagen, K. A. & Ogden, T. (2009). Childhood social profiles and adolescent problem behavior: An 8-year longitudinal study of Norwegian girls and boys. (submitted)

Kjøbli, J. & Hagen, K. A. (2009). Interparental Collaboration, Parenting and Child Externalizing Behavior in a Clinical Sample: Testing Mediation. Family Relations, 58, 275-288.

Kjøbli, J., & Ogden, T. (2009) Gender Differences in Intake Characteristics and Behavior Change among Children in Families Receiving Parent Management Training (PMT). Children and youth services review, 31, 823-830.

Martinsen, M.T., Moser, T., Janson, H. & Nærde, A. (2009). Barnehagen som arena for sosial utvikling. Første Steg, februar-mars, 24-27.

Ogden, T. (submitted). Sosial ferdighetsopplæring for barn og ungdom. Tidsskrift for Norsk Psykologforening.

Ogden, T. & Hagen, K. A. (2009). What works for whom? Gender differences in intake characteristics and treatment benefit of Multisystemic Therapy. *Journal of Adolescence*, 32, 1425-1435.

Ogden, T., Hagen, K. A., Askeland, E., & Christensen, B. (2009). Implementing and evaluating evidence-based treatments of conduct problems in children and youth in Norway. *Research on Social Work Practice*, 19, 582-591.

Ogden, T. & Sørli, M-A. (2009). Implementing and evaluating empirically based family and school programmes for children with conduct problems in Norway. *The International Journal of Emotional Education*, 1(1), 94-107.

Ogden, T., Ulvestad Kärki, F., & Stegenborg Teigen, K. (under trykking). Linking research, practice and policy in the welfare services and education in Norway. *Evidence and Policy*.

Sørli, M-A., Ogden, T., Solholm, R. & Olseth, R. A. (under trykking). Implementeringskvalitet - om hvordan få tiltak til å virke. En oversiktsartikkel. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*.

Sørli, M-A. & Torsheim, T. (submitted). Teacher collective efficacy deters problem behavior in school. *Contextual and temporal analysis*.

Bøker, bokkapitler og avhandlinger

Arnesen, A. & Sørli, M-A. (under trykking). Forebyggende arbeid i skolen. I. Befring, E.,

Frønes, I. & Sørli, M-A. (red). Sårbare unge. Nye perspektiver og utfordringer. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Befring, E., Frønes, I. & Sørli, M-A. (red) (under trykking). Sårbare unge. Nye perspektiver og utfordringer. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Bjørnebekk, R. & Bjørnebekk, G. (2009). Alvorlige atferdsproblemer og antisosialitet: Bilder av ungdom i trøbbel - og som skaper trøbbel. I K. Haanes & R. Hjerermann (red.). Barn. Universitetsforlaget AS.

Bjørnebekk G. (2009). Mediators and Moderators of Approach-Performance and Avoidance- Performance Relationships in Children: Theoretical and Experimental Aspects. I M. Wosnitza, S. A. Karabenick, A. Efklides & P. Nenninger (red.) *Contemporary Motivation Research: From Global to Local Perspectives*. Hogrefe & Huber Publishing.

Frønes, I. & Sørli, M-A. og Befring E (under trykking) . Et kompetansebasert barnevern.): Sårbare unge. Nye perspektiver og utfordringer. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Hagen, K. A. & Christensen, B. (2009). Atferdsproblemer hos ungdom: Utvikling, risikofaktorer og behandling. In M. Sørli, I. Frønes, & E. Befring (Eds.), *Sårbare unge – nye perspektiver og tilnærminger*, Gyldendal Akademisk.

Kjøbli, J. (2009). Theory and evidence based interventions for children with conduct problems: Exploring applicability and underlying assumptions in real world settings. Avhandling Oslo, Psykologisk Institutt.

Martinsen, M. T., Moser, T., Janson, H., & Nærde, A. (2009). Barnehagen som arena for sosial utvikling: En pilotstudie. I B. Groven et al. (Red.), *FoU i praksis 2008* (s. 275-284). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Ogden, T. (2009). Sosial kompetanse og problematferd i skolen. 2. utg. Oslo, Gyldendal Akademisk.

Ogden, T. Kunnskapsdrevet praksis i arbeidet med atferdsproblemer blant barn og unge. I: Befring, E., Frønes, I, & Sørli, M-A. (red.). Sårbare barn og unge. Gyldendal Akademisk.

Vedlegg 2. Konferanser, undervisning og konferansebidrag

2.1. Konferanser

Nasjonal fagkonferanse: Atferdssenterets 9. nasjonale fagkonferanse

Atferdsvansker, rus og andre psykiske tilleggsproblemer ble holdt 10. og 11. november med 540 deltakere fra hele Norge, samt noen fra Sverige og Danmark.

Hovedforedrag:

Gene-environment interdependence. Professor Sir Michael Rutter, Institute of Psychiatry, King's College London.

Hvilke krav skal vi stille til god rusbehandling av ungdom i tidlig ruskarriere? Per Holth, Knut Taraldsen, Atferdssenteret og Torbjørn Torsheim, Universitetet i Bergen.

State of the Science on Evidence-based treatment for drug using adolescents. Michael S. Robbins, Ph.D, Senior Scientist, Oregon Research Institute and Senior Clinical and Research Scientist, Functional Family Institute, LLC.

Behandling av aggresjon. Terje Ogden, Atferdssenteret

PALS-konferansen 3. - 4. september 2009

Konferansen var besøkt av ca 700 personer fra hele Norge samt Sverige og Danmark.

Hovedforedrag:

School-wide Positive Behavior Support: Building a social culture that supports both academic and social gains. Robert Horner, Universitetet i Oregon, USA

Sustained implementation of effective practices: Lessons learned from school-wide positive behaviour support. Robert Horner, Universitetet i Oregon, USA

Problematferd i skolen i et nåtids- og 10-års perspektiv. Skoleforskjeller, læreres atferdsstøttende praksis og betydningen av lærerkollegiets mestringsopplevelse. Tilbakemelding fra forskningsstudien "Positiv atferdsstøtte i skolen". Mari-Anne Sørli, Atferdssenteret

2.2. Konferansebidrag og undervisning, Utviklingsavdeling barn.

Konferansebidrag

Anett Apeland og John Kjøbli:

November 2009: "Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR): rasjonale og foreløpige funn for sosial ferdighetstrening". Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse.

Anne Arnesen:

September 2009: "Atferdsstøtteprogrammet SISU, og behandling av SWIS-SISU data" PALS-konferansen.

September 2009: "Funksjonsbasert vurdering" PALS-konferansen.

Wilhelm Meek-Hansen og Ingrid Madslie:

September 2009: "Implementeringskvalitet." PALS-konferansen.

Anne Arnesen, Wilhelm Meek-Hansen og Ingrid Madslie:

Mars 2009: "Implementing a Continuum of Social Skills Programs in SW-PBS Three Tiered Triangle" APBS-konferansen, Jacksonville, USA.

Terje Christiansen og Wilhelm Meek-Hansen:

September 2009: "PALS og TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko)": En helhetlig forebyggende innsats". PALS-konferansen,.

Wilhelm Meek-Hansen og Anne Arnesen:

November 2009: "Hva er PALS?" Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse.

Wilhelm Meek-Hansen:

November 2009: "PALS" Utdanningsetaten i Oslo kommune.

Elisabeth Askeland

Mars 2009: "Kreves spesielle foreldreferdigheter for barn med AD/HD?. Funn fra den norske effektstudien". AD/HD Forskningsnettverkssamling, Solstrand.

April 2009: "Styrking av foreldres oppdragerkompetanse. Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR)- et forebyggingsprogram rettet mot kommuner som er avledet av prinsipper fra PMTO". Helsesøsterkongressen, Hamar.

Elisabeth Askeland og Terje Christiansen

Januar 2009: "Implementering av behandlingsmetoden "Parent Management Training" (PMTO), Implementering av forebyggingsprogrammet "Tidlig innsats for barn i risiko" (TIBIR), Implementering av "Positiv Atferd, støttende Læringsmiljø og Samhandling" (PALS)" Psykisk helsekongress, Trondheim.

Juni 2009: "TIBIR, Tidlig innsats for barn i risiko og utviklingsarbeid i kommunene Tidlig identifisering av barn i risiko – Implementeringsforskning" Innlegg for RBUP, Tjøme/Tønsberg.

November 2009: "The Norwegian Effectiveness Study of PMTO" og "Early initiatives for Children at Risk (TIBIR) – the program, the implementation and the research. Effectiveness trials; Lessons learnt from three RCT studies" PMTO konferanse arrangert av PI Research, Amsterdam (ansv. for PMTO implementering og forskning i Nederland).

Terje Christiansen og John Kjøbli

September 2009: "Evidensbasert forebygging av atferdsvansker og rusmisbruk", Kompetansesenter for rus, Nord-Norge, Svolvær.

September 2009: "Implementeringen av et program for forebygging av atferdsproblemer hos barn: en nasjonal innsats" Nordisk Barnevernkongress, Bergen.

Terje Christiansen

Mai 2009: "Implementering" Konferanse for veiledere i ICDP arr. av BLD, Vетtre.

Ragnhild Pettersen, Monica Flock og Ragnhild Bjørknes.

September 2009: "Barns sosiale kompetanse i en ny kulturell kontekst. Erfaringer fra arbeid med gruppemodell PMTO for mødre med pakistansk og somalisk bakgrunn". Nordisk Barnevernkongress, Bergen.

November 2009: "PMTO – gruppemodell for somaliske og pakistanske mødre". Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse.

Ragnhild Pettersen og Monica Flock

September 2009: "Hva viser forskning om forebygging av atferdsvansker og skolevansker". Fylkesmannen i Østfold.

November 2009: "Evidensbaserte metoder. PMTO. Minoritetsprosjektet og TIBiR". Fylkesmannen i Østfold.

November 2009: "Erfaringer fra arbeid med PMTO-grupper for 100 pakistanske og somaliske mødre med barn med atferdsvansker". Konferanse i regi av Norsk Psykologforening, Oslo.

Elin Thue Berg og Kristin Richardsen

November 2009: "Hva er Parent Management Training – Oregon (PMTO)?" Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse.

Jorid Bjørkås og Sissel Torsvik

November 2009: "Hva er Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR)?" Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse.

Undervisning

Elisabeth Askeland

Oktober 2009 "Innføring i PMTO. Resultater fra den norske effektstudien. Heldagsundervisning Høgskolen i Akershus ved Bachelorprogrammet i læringspsykologi.

November 2009: "Introduksjon til PMTO. Noen resultater fra den norske effektstudien". Samling for landets fylkesnemndsledere, Oslo.

Desember 2009: "Barn med atferdsvansker- kunnskapsoversikt og innføring i PMTO og forebyggende intervensjoner (TIBIR)". Heldags videreutdanning helsesøstre, Høgskolen i Akershus.

Mai 2009: "Parent Management Training - Oregon (PMTO) teoretisk grunnlag, resultater fra effektstudien, FIMP som kvalitetssikringsinstrument, samt videodemonstrasjon av klinisk PMTO-arbeid". Undervisning for profesjonsstudiet i psykologi. 9. semester. Psykologisk Institutt.UiO.

Anett Apeland

Okt 2009: "PMTOs teoretiske grunnlag, resultater fra effektstudien, FIMP som kvalitetssikringsinstrument, samt videodemonstrasjon av klinisk PMTO-arbeid", Undervisning på profesjonsstudiet i psykologi ved Psykologisk institutt, UiO.

Anne Arnesen og Wilhelm Meek-Hansen:

Januar og april -2009: Undervisning "Forebygging og håndtering av problematferd i skolen" for deltakerskoler i "PALS-komprimert"; To ganger heldagskurs fordelt på fire steder.

Oktober 2009: Undervisning Lærerutdanningen, Høgskolen i Oslo.

Anne Arnesen, Wilhelm Meek-Hansen og Ingrid Madslie:

Løpende opplæring og veiledning til PALS-veiledere og skoler i bruk av databaserte kartleggingsverktøy for beslutningstaking knyttet til 1) problematferd i skolen (SWIS), 2) intervensjonen Sjekk-inn/Sjekk-ut (SISU) og 3) implementeringsgrad og -"fidelity".

Terje Christiansen

April 2009: "Parent Management Training (PMTO) - Theoretical Foundation, Method, Applications and Implementation Perspectives" Nordisk utveksling, BLD – Latvia. Oslo.

Monica Flock og Ragnhild Pettersen

Januar 2009: "Hva er PMTO?" Samling med BUP-ledere i Ullevålssystemet og Fagfolk.

Roar Solholm

Undervisning på profesjonsstudiet i psykologi ved Universitetet i Bergen

Nasjonalt implementeringsteam (NIT), alle sentralt plasserte og regionskoordinatorene

Diverse presentasjoner og erfaringsutvekslinger i tilknytning til PMTO, PALS og Forebyggingsprogrammet TIBIR rettet mot kommuner, samt informasjon til skoler, fylkesmenn, helseforetak, departementer og direktorater. Ca 90 presentasjoner på ulike steder i Norge.

2.3. Konferansebidrag og undervisning, Utviklingsavdeling ungdom

Konferansebidrag:

Bernadette Christensen:

Oktober 2009: MST Network Partner Conference, roundtable workshop on large scale implementation of MST, Charleston SC, USA.

Knut Taraldsen:

Multisystemic Therapy (MST) - Theoretical Foundations, Method, and Implementation Perspectives.

22. april 2009: Projects, programmes and working methods concerning work with children and young people with behavioural problems - Bufdir-seminar for delegasjon fra Litauens Ministry of Social Security and Labour.

14.-15. oktober 2009: Erfaringer med implementering av MST i Norge 1999-2009. RVTS, NAKMI, NSSFF og NKVTS høstkonferanse.

10.-11. november 2009: Hvilke krav skal vi stille til god rusbehandling av ungdom i tidlig ruskarriere? (med Torbjørn Torsheim, Universitetet i Bergen og Per Holth, Høgskolen i Akershus). Atferdssenterets Nasjonale Fagkonferanse.

Dagfinn Mørkrid Thøgersen:

10.-11. november 2009: Hva er Funksjonell Familierapi (FFT)? Atferdssenterets Nasjonale Fagkonferanse.

Kyrre Lønnum

09.-11.september 2009: MTFC. Nordisk Barnevernskongress, Bergen.

Nina Tollefsen

10.-11. november 2009: Hva er Multisystemisk Terapi (MST)? Atferdssenterets Nasjonale Fagkonferanse.

Undervisning

Utviklingsavdeling ungdom har i 2008 avholdt tre fem-dagers opplæringsuker for ansatte i MST-team i Norge, Sverige og Danmark, ansatte i fagteam og ansatte i norske og svenske MultifunC institusjoner og 2 fem-dagers opplæringsuker på engelsk for europeiske MST team, et i Nederland og et i Norge.

Avdelingen har i tillegg til de fire obligatoriske vedlikeholdsseminarene, arrangert to samlinger à to dager for alle MST-veilederne der tema har vært veileder- og terapeut-utvikling.

Avdelingen har i samarbeid med FFTs utviklere avholdt to to-dagers grunnopplæring, tre to-dagers opplæringsamlinger og to seks-dagers klinikkopplæring for FFT-terapeutene i Bufetat.

Bernadette Christensen

Undervisning på 9. semester på profesjonsstudiet i psykologi, Universitetet i Oslo: Introduksjon til MST (Del av emnet Psyc5301).

Nina Tollefsen:

Undervisning av helsesøstre i regi av Høgskolen i Akershus(HiAk) "MST - en sosialøkologisk modell for forståelse og behandling av alvorlige atferdsvansker hos ungdom"

Undervisning ved Masterutdanningen i Læring i komplekse systemer ved HiAk. "Evidensbasert praksis - hva innebærer det? Eksemplifisert ved MST".

2.4. Konferansebidrag og undervisning, Forskningsavdelingen

Kristine Amlund Hagen

April, 2009. Childhood Social Profiles and Adolescent Problem Behavior: An 8-year Longitudinal Study of Norwegian Children. Society for Research on Child Development, SRCD Biennial Meeting, Denver, USA

Juli, 2009. What families and schools can do: Empirically supported programs for the prevention and treatment of conduct problems in children and youth. Invited symposium. The 11th European Congress of Psychology, Oslo.

August, 2009. a) Resultater fra MST, PMTO og PALS: Hva gjør vi med de som ikke har utbytte av metodene våre? b) What works for whom? Gender differences in intake characteristics and treatment outcomes following Multisystemic Therapy. Oppstartsseminar Atferdssenteret, Jeløy Radio, Moss.

September, 2009. Hva kan vi lære av evidensbaserte metoder? Nordisk forskerkonferanse om hjelpetiltak i barnevernet, Oslo.

November, 2009. Barns sosiale profiler og antisosial atferd i ungdomsalderen. Nasjonal Fagkonferanse, Atferdssenteret, Oslo.

November, 2009. MST og PMTO i Norge: Hva sier forskningen? Fagdag for fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, Oslo.

Ragnhild Bjørknes

30. januar. 2009: Bjørknes, R. Behandlingseffekt av Parent Management Training PMTO for etniske minoritetsmødre. Seminar, Bergen Cognition and Learning Group ved Universitetet i Bergen,

29. April. 2009: Bjørknes R. & Nærde A., Parent Management Training for Ethnic Minority Mothers in Norway: Examining the Transportability of an Intervention, Poster session. Child, Family and Community Mental Health in Cultural Context, McGill University, Montréal, Canada.

10. september 2009: Bjørknes R., Pettersen R. & Flock M. Hvordan styrke barns sosiale kompetanse i en ny kulturell kontekst. Workshop. Nordisk barnevern kongress,.

29. oktober. 2009: Bjørknes, R. Parent Management Training for Ethnic Minority Mothers: Preliminary Results of a Randomized Controlled Trial. Seminar. Supervision and publication ved Universitetet i Bergen.

11. november. 2009: Bjørknes R. & Pettersen R. PMTO-gruppemodell for somaliske og pakistanske mødre. Nasjonal fagkonferanse. Atferdsvansker, rus og psykiske problemer. Seminar.

Gunnar Bjørnebekk

25- 29 august 2009. Bjørnebekk, Gunnar & Ulriksen, Robin. Achievement Motives and Emotional Processes in Children during problem-solving: A Study of their Influences on Performance in Two Different Goal Conditions Earli, 13h Biennial Conference for Research on Learning and Instruction, Amsterdam, the Netherlands.

25- 29 august 2009. Bjørnebekk, Gunnar & Gjesme, Torgrim. The role of threat responsiveness (BIS) and incentive responsiveness (BAS) as antecedents to major motivational and self-regulatory processes in children. Earli, 13h Biennial Conference for Research on Learning and Instruction, Amsterdam, the Netherlands.

21-24 oktober 2009: Bjørnebekk, Gunnar & Gjesme, Torgrim. Future Time Orientation and Temperaments: Exploration of their relationship to Primary and Secondary Psychopathy. 6th European Congress on violence in Clinical Psychiatry, Stockholm, Sweden.

17. februar 2009: Bjørnebekk, Gunnar. Om bråk og atferdsutfordringer i ungdomsskolen. KS Strategikonferansene.

13. mars 2009: Bjørnebekk, Gunnar. Antisosiale ungdomsgjenger: Forklaring, intervensjoner og forebygging, UngdomsAlternativets seminar.

10-11. november 2009: Elisabeth Askeland, Terje Ogden og Gunnar Bjørnebekk. Hvordan går det med PMTO barna over tid? Nasjonal Fagkonferanse.

14. oktober 2009: Bjørnebekk, Gunnar. Utvikling av alvorlige atferdsproblemer hos barn og unge: Risiko og beskyttelse, Kulturhuset i Vikersund.

Ivar Frønes

25th to the 27th of May, 2009. The role and responsibilities of indicators for child well-being UNICEF IRC / OECD / European Commission Child Well-being Expert Consultation.

Mai 2009. Oppvekst i kunnskapssamfunnet- og utfordringer for skole og samfunn. Oslo Kommune, Utdanningsetaten.

14th to the 20th June, 2009 Gender, socialization and social sacralization in a secular culture Paper presented at the International Workshop on Religion Gender and Social Policy June The Hebrew University of Jerusalem.

Juni 2009. Kunnskapsamfunnets ungdom; utvikling og risiko. Nasjonal fagkonferanse, Bodø.

November 2009. Oppvekst i kunnskapssamfunnet- og utfordringer for skole og barnehage. Skolemøtet i Stavanger.

Meritocracy and social reproduction- educational differentiation among three generations. Presented at the 2nd International Conference of the International Society for Child Indicators, Counting Children In! Child Indicators: Research, Theory, Policy and Practice.

Kunnskapssamfunn, oppvekst, skole og barnehage. NAV Akershus.

Kunnskapssamfunn og oppvekst-, samfunnsutvikling, marginalisering og forebyggende strategier. Fagdag for alle ungdomskontaktene i NAV Hordaland og OT.

Kunnskapssamfunnets skole. Ulike grupper av skoler i Oslo.

Harald Janson

Mars 2009: Janson, H. Guided affective imagery and collaborative assessment. Paper presented at the meeting of the Society for Personality Assessment, Chicago, IL.

April 2009: Janson, H., & Nærde, A. Prevalence and success of ten soothing behaviors in fathers and mothers of 6-month-olds in a longitudinal study. Poster presented at the Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development, Denver, CO.

John Kjøbli

23. september 2009: Evidensbasert forebygging av atferdsvansker og rusmisbruk. Med Terje Christiansen. Årlig konferanse for Regionale kompetansesentre – rus.

11. november 2009: Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR): Rasjonale og foreløpige funn for sosial ferdighetstrening. Med Anett Apeland, Atferdssenteret, nasjonal fagkonferanse.

Ane Nærde

April 2009: Nærde, A. & Janson, H. Paternal and maternal depression at 6 months postpartum and assessment of child's problem behavior. Poster presentert ved The 2009 Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development, Denver, USA.

11. November 2009: Janson, H., og Nærde, A., Tidlig utvikling av barns atverd og sisoale kompetanse. Atferdssenteret, nasjonal fagkonferanse.

Marianne T. Martinsen

Martinsen, M.T., Janson, H., Nærde, A. & Moser, T. Kindergartens as pedagogical space(s) for toddlers' play and learning. Foredrag presentert ved NOSEB konferansen, Trondheim.

Terje Ogden

27. januar. "Atferdsvansker hos barn og unge", Utviklingsforstyrrelser og atferd, prosjekt for rekruttering og utdanning av barne og ungdomspsykiatere i Helse Sør-Øst, Clarion Collection hotel, Skien.

12. februar. "Barn og unge med atferdsproblemer: opplæring og evidensbaserte tiltak", Mulighet for mestring" – Nasjonalt kompetansesenter for AD/HD, Tourettes syndrom og narkolepsi. 15 års jubileumskonferanse, Oslo, Grand Hotel.

21. april. Økologisk perspektiv på barndom: Utvikling og problemutvikling i et systemisk og empirisk perspektiv. Norsk Psykologforening Fordypningsprogram i klinisk barne- og ungdomspsykologi Thon hotell, Vika atrium.

23. april. Sosial kompetanse som mestrings- og utviklingsfelt. Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning, Trondheim.

26. mai. Behandling av aggresjon. "Aggresjon i et utviklingsperspektiv; Nye kunnskap, ny tilnærming" Konferanse, Klinikk for psykisk helse – Barn og Ungdom, Thon Conference Vika Atrium, Oslo.

8. juli. What families and schools can do: Empirically supported programs for the prevention and treatment of conduct problems in children and youth. The 11th European Congress of Psychology, Oslo, "A rapidly changing world – Challenges for psychology"

8. august. Large scale implementation of evidence-based programs targeting conduct problems in children and youth. The 2009 ABAI International Conference, Oslo, Clincial, Family, Behavioral Medicine.

13. august. Hvilken betydning har læringsledelse og sosial kompetanse for elevenes skoleresultater? Nasjonal opplæringskonferanse for videregående opplæring 2009, Sarpsborg.

20. august. Økologisk nettverksteori. Høgskolen i Oslo, Masterstudium i rehabilitering.

2. september. Skolans mål och möjligheter. Skolan som ressurser för barn och ungas inlärning, beteende och utveckling. Danderyd kommune, Stockholm.

11. september. Evidence based treatment of conduct problems in children and youth: Clinical outcomes and experiences from implementing Parent Management Training and Multisystemic Therapy in Norway. 2nd Nordic Psychiatry Academy – AD/HD SAS- Radisson hotel, Copenhagen.

22. september. Hva kan vi lære av evidensbaserte metoder? Implementering av tiltak: Fra effekt til effektivitet. Nordisk forskerkonferanse om hjelpetiltak i barnevernet FAFO, Oslo.

23. september. Implementering av evidensbaserte metoder: Hva er utfordringene? Jubileumskonferanse – "De utrolige årene", RICA Hell hotel, Trondheim.

28. september. Systemic interventions in Europe, The case of Norway. The Free University, Amsterdam.

16. oktober. Implementering i forskning og praksis; Implementeringsprosessen – innføring av nye metoder, prosjekter og arbeidsmodeller. Fordypningsprogram i samfunnspsykologi, Scandic Hotell, Bergen.

22. oktober. ”Kan vi straffe oss ut av ungdomskriminaliteten?” Børnesagens Fællesråd. Ungdomspolitisk høring i Folketinget på Christiansborg, København.

29. oktober. Læring, psykisk helse og kompetanse; bidrag fra forskning og praksis. FLIS landskonferanse, SAS-Radisson, Tromsø.

11. november. Forebygging, mestring og behandling av aggresjon. Nasjonal fagkonferanse, Atferdssenteret, Oslo kongressenter.

26. november. Hva slags skole trenger barn framover? Hvilke krav vil framtidens samfunn stille? Fagtorget 2009, Landskonferanse, Statped, Fønix kino, Kristiansand

8. desember. Orientering om forskningen ved Atferdssenteret – Unirand, Psykologisk Institutt UiO, NFRs program for psykisk helse.

11. desember. Att förstå skolans mål och möjligheter. ”Förebyggandets konst”, Örebro Universitet.

Mari-Anne Sørli

Hva ved skolen er det som særlig påvirker elevenes atferd? Om kontroll for sentrale 3dje variabler i skolerelatert intervensjonsforskning. Forum for intervensjonsforskning i skole- og barnehage. Oslo 28.11.2008.

16. januar 2009: Indicative Effects of the PALS Model. Presentation for visitors from the Netherlands and Sweden. Oslo

24.–27. mars.2009: Going to scale: Designing a Large-scale Effectiveness Study of the School-wide PALS Model, (Sørli, M-A.), Torsheim, T. & Olseth R.A. The Annual Positive Behavior Support Conference (APBS), Jacsonville/ Florida, USA.

25.mai 2009: The PALS, BUS and PC-group. Preliminary Baseline Comparisons. Selected principal and head teacher ratings, and SSB municipality data. Atferdssenteret. Oslo.

08.juni 2009: Hvordan redusere problematferd i skolen? Tilpassa opplæring, spesialundervisning og migrasjonspedagogikk. Utdanningspolitisk seminar. Utdanningsforbundet. Hurdalsjøen hotell og konferansesenter

7.-9.juni 2009: The PALS School-Wide Intervention Model. Implementation and Outcomes. European Congress of Psychology. Oslo.

3.- 4. september 2009: Problematferd i skolen i et nåtids- og 10-års perspektiv. Foreløpige resultater fra forskningsstudien ”Positiv atferdsstøtte i skolen 07-12”. PALS-konferansen Oslo.

31. september 2009. The Positive Behavior Support Study 2007-11. Presentation for visitors from USA. Oslo

10- 11.november 2009: Norsk skole i farger. Atferdsproblemer før og nå, skoleforskjeller og atferdstøttende praksis. Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse. Oslo.

18.november 2009: Norsk skole i et 10-års perspektiv. Kirkeby skole. Nittedal.

18.-19. november 2009: Problematferd i skolen. Virksomme forebyggende tiltak. Arbeidsseminar om psykisk helse i skolen. Oslo, Grand hotell.

18.-19. november 2009: Problematferd blant barn og unge. Prinsipper og kriterier for virksomme tiltak i skolen. Arbeidsseminar om psykisk helse i skolen. Oslo, Grand hotell.

Vedlegg 3. Veiledning

3.1. Veiledning, Utviklingsavdeling barn

Anne Arnesen

Hovedveileder på hovedoppgave ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo

Hovedveileder kandidat spesialistutdanningen klinisk pedagog v/RBUP Øst

Elisabeth Askeland

Veileder på hovedoppgave ved Psykologisk institutt, UiO.

Roar Solholm

Hovedveileder på hovedoppgave ved Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen

3.2. Veiledning, Utviklingsavdeling ungdom

Bernadette Christensen

Veiledning av gruppe til spesialitet i klinisk barn- og ungdomspsykologi

Individuell veiledning av psykologer i forbindelse med skriftlig oppgave til spesialitet i klinisk barn- og ungdomspsykologi.

Knut Taraldsen

Teamveiledning ved Korsvoll akutt- og utredningsinstitusjon, Barne- og familieetaten, Oslo kommune.

3.3. Veiledning, Forskningsavdelingen

Kristine Amlund Hagen

Doktorgradsstipendiat Joshua Patras, Atferdssenteret, Psyk.Inst. UiO

Doktorgradsstipendiat Sihu Klest, Atferdssenteret, Psyk. Inst. UiO.

Doktorgradsstipendiat Ragnhild Bjørknes, Atferdssenteret, Psyk. Inst. UiO.

Gunnar Bjørnebekk

Dr. grads stipendiat Anne M. Halvari

Harald Janson

Doktorgradsstipendiat Anni Skipstein, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Psykologisk institutt, UiO (hvilende i deler av 2009 p.g.a. kandidatens sykemelding)

Doktorgradsstipendiat Anne Kjeldsen, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Psykologisk institutt, UiO (gjenopptatt i løpet av 2009 etter kandidatens sykemelding)

Doktorgradsstipendiat Kristin B. Nordahl, Atferdssenteret og Det psykologiske fakultet, UiB

John Kjøbli

Mastergradsstudent Ragna Bugge Askeland, Luleå Tekniska Universitet

Ane Nærde

Doktorgradsstipendiat Ragnhild Bjørknes, Atferdssenteret, Psyk. Inst. UiO.

Vedlegg 4. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv.

4.1. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv, Utviklingsavdeling barn

Anne Arnesen

Nasjonalt arbeidsgruppe for etablering av OECDs nettverk mot vold og mobbing i skolen.

Sensor flere hovedoppgaver ved Utdanningsvitenskapelig fakultet, Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo

Sensor flere semesteroppgaver Utdanningsvitenskapelig fakultet, Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo

Elisabeth Askeland

Deltager i SFI Campbells rådgivende utvalg fra 2009-2012

Sensor på hovedoppgave ved Psykologisk fakultet, UiB og hovedoppgave ved Det medisinske fakultet, NTNU.

4.2. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv, Utviklingsavdeling ungdom

Bernadette Christensen

Medlem av referansegruppe for samarbeidet mellom Sverige og Norge i forbindelse med implementering og forskning på Multifunc

Medlem av styringsgruppen for barne- og ungdomspsykologi, Institutt for Aktiv Psykoterapi

Medlem av styringsgruppen for voksen psykologi, Institutt for Aktiv Psykoterapi

Kyrre Lønnum

Sensor til emnet Psyc4301, profesjonstudiet i psykologi, Psykologisk institutt, UiO.

Knut Taraldsen

Deltaker i referansegruppe for BiRK - utvikling av nytt fag- og rapporteringssystem for det statlig-regionale barnevernet.

4.3. Komitéarbeid, sensorvirksomhet, faglige verv, Forskningsavdelingen

Referee oppdrag

Kristine Amlund Hagen

Social Development

Spesialpedagogikk

Ragnhild Bjørknes

Spesialpedagogikk forskningsbilag

Gunnar Bjørnebekk

13th Biennial Conference in Amsterdam, (25 paper abstracts)

Scandinavian Journal of Educational Research

Artikkel i Journal of Adolescent

Personality and Individual Differences

Nordic Journal of Digital Literacy

Harald Janson

Scandinavian Journal of Psychology

Journal of Personality Assessment

Ane Nærde

Journal of Adolescence

Terje Ogden

American Journal of Orthopsychiatry

Evidence and Policy

Journal of Adolescence

Journal of Clinical and Consulting Psychology

Journal of Clinical Child and Adolescent psychology

Journal of Children's Services

Scandinavian Journal of Disability research

Scandinavian Journal of Educational research

Scandinavian Journal of Psychology

Mari-Anne Sørlic

Journal of Child Psychology and Psychiatry.

Tidsskrift for Norsk Psykologiforening.

Faglige verv med mer.

Kristine Amlund Hagen

I arrangørgruppe for forskerkonferanse om barnevernstiltak og nordisk nettverk initiert av Barne-, ungdom-, og familiedirektoratet.

Barne-, ungdom-, og familiedirektoratets forskningsfaglige råd

Gunnar Bjørnebekk

Tillitsvalgt Forskerforbundet

Ivar Frønes

Medlem av styret i ISCI: International Society for Child Indicators

Leder av Business Board i Childwatch International

Harald Janson

Ansattes representant i styret for Atferdssenteret.

John Kjøbli

Forfatter i Ungsinn, Universitetet i Tromsø.

Ane Nærde

Medlem av referansegruppe til prosjektet Språkvansker hos barn, Folkehelseinstituttet

Sensor for hovedoppgave Psykologisk Institutt, UiO

Terje Ogden

Gjesteredaktør i Journal of Adolescence, Special issue on Intervention and prevention with adolescence

Medlem i NOU-utvalg, ”Pedagogiske tilbud til alle førskolebarn”, Kunnskapsdepartementet

International editorial board: Journal of Children’s Services, UK.

International editorial board: Evidence & Policy, UK

Editorial board: Emotional and Behavioural Difficulties, UK

Member of Academic Committee for SEBDA (Social, Emotional and Behavioural Difficulties Association) International Conference, 2010.

Medlem i arbeidsgruppe, Det kgl. svenska vetenskapsakademiet

Opponent dr.grads disputas; Tina Olsson: “Crossing the quality chasm”, Lund Universitet.

Mari-Anne Sørli

Sensor, masteroppgave, Institutt for Spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo, 13.01.09.

Sensor, masteroppgave, Institutt for Spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo, 18.08.09.

Sensor, masteroppgave, Sosialt arbeid, Høyskolen i Oslo, 24.06.09.

Leder av Forum for intervensjonsforskning i skole og barnehage (med Mette Ystgård)

Tillitsmann vara, Forskerforbundet.

Atferdssenterets representant i Utanningsdirektoratets Forschernettsgruppe.

Vedlegg 5. Medieomtaler

John Kjøbli

Nyhetsinnslag i Dagsrevyen: Far er viktig for å hjelpe barn med atferdsvansker. John Kjøbli, 22.05.09.

Intervju Forskning.no: TV-en forstyrrer barna. 16.09.09.

Intervju NRK P1: TV-en forstyrrer barna. 17.09.09,

Mari-Anne Sørli

Mindre uro og knuffing på ti år. Aftenposten.no. Nyheter, innenriks. 11.11.09.

Mindre bråk i klasserommene. Aftenposten (hovedoppslag), 11.11.09.

Mindre bråk og forstyrrelser på skolene. NTB innenriks/TV2 Nyhetene, 11.11.09.

Intervju, God Morgen Norge, TV2, 12.11.09.

Elisabeth Askeland

Gjest i NRK Hedmark med tema barneoppdragelse i forbindelse med Helsesøsterkongress på Hamar i april 2009.

Jorid Bjørkås

Intervju om PMTO i juni-utgave av Helse i Vest

Medieomtale av metodene

Reportasje om foreldrekurs i regi av TIBIR i Moss Avis 26. august

Reportasje om MST i VG 15. mai.

Mona Duckert

Lederinnlegg om veiledning i tidsskrift for Norsk Psykologforening 5/2009